

Az étel-ital automaták üzemeltetésével kapcsolatos aktuális tudnivalók

A kiskereskedelmi tevékenység leggyakoribb értékesítési formája az üzletben történő értékesítés, így nem meglepő, hogy a tevékenység végzésének feltételei – így például az értékesítéshez kapcsolódó nyilvántartások vezetése, bizonylatok kiállítása és egyéb előírások – ebben az esetben vannak a legrészletesebben szabályozva. Ugyanakkor a vásárlók igényeihez igazodva más értékesítési formák is egyre nagyobb hangsúllyal vannak jelen a kereskedelemben, gondoljunk csak a mozgóboltokra, a csomagküldő kereskedelemre és nem utolsósorban a cikkünk tárgyát képező automatából történő értékesítésre. Az elmúlt évek tendenciái azt mutatják, hogy bár egyre nagyobb szerep jut a klasszikustól eltérő értékesítési formáknak, ezek szabályozottsága elmarad az üzletben történő értékesítéstől. Utóbbi esetben mind a kereskedelmi, mind az adózási szabályok részletesen és teljes körűen rögzítik a tevékenység folytatásának feltételeit – elég megemlíteni az egyes kereskedelmi engedélyeket vagy az online pénztárgépek kötelező használatát –, megfelelő garanciát nyújtva ezzel minden szereplő számára az értékesítés szabályszerűségét érintően. Az egyes speciális értékesítési formák esetében is jogos elvárásként merül fel, hogy egyrészt a vásárlók, másrészt a tevékenységet engedélyező és ellenőrző hatóságok – ezen keresztül pedig közvetve az állam gazdasági – érdekeinek megfelelően biztosítva legyen az egyes értékesítések nyilvántartása, nyomon követhetősége és ennek alapján az értékesítéshez kapcsolódó kereskedelmi és adózási kötelezettségek teljesítése.

A fenti célok érdekében kezdődött meg fokozatosan az automatából történő értékesítési tevékenység végzéséhez szükséges feltételek újraszabályozása, első körben 2015-ben az élelmiszer-értékesítést kezelő személyzet nélkül végző automaták adóhatósági nyilvántartásba vételével, majd az idei évtől – az online pénztárgéprendszerhez hasonlóan – az automaták online adatszolgáltatásra épülő távolsági felügyeletének bevezetésével. Jelen cikk célja a kereske-

delmi tevékenység folytatásának egyik speciális formájára, az automatából történő értékesítésre vonatkozó szabályozás új elemeinek és aktuális tudnivalóinak összefoglalása.

1. A tevékenység bejelentése

Az automatából történő értékesítés megkezdésének feltétele – valamennyi típusú automata esetében – a tevékenység folytatásának bejelentése a kereskedelmi hatóság felé, más kereskedési formákhoz hasonlóan. A tevékenység folytatásának bejelentése mellett az élelmiszer-értékesítést kezelő személyzet nélkül végző automaták esetében 2015. január 1. óta egy másik bejelentési kötelezettséget is teljesíteni kell, ami kifejezetten az automatához – mint berendezéshez – kapcsolódik. Az automata üzemeltetője köteles a külön jogszabályban meghatározott adattartalommal az állami adó- és vámhatósághoz elektronikus úton bejelenteni automatáinként az értékesítés megkezdését, az üzemeltetés szüneteltetésének megkezdését és befejezését, az értékesítés megszüntetését, az értékesítésnek az üzemeltető érdekkörén kívül eső okból bekövetkezett megszűnését, valamint az automata külön jogszabályban meghatározott adattartalmában bekövetkezett bármely változást. A bejelentést az adóhatóság által erre a célra rendszeresített AUTOMATA jelű adatlapon kell teljesíteni. Az értékesítés megkezdéséről szóló bejelentés alapján az adóhatóság automatáinként egyedi regisztrációs számot állapít meg, amit az automata üzemeltetőjének jól láthatóan közzé kell tenni az automatán. Ide kapcsolódóan célszerű megjegyezni, hogy a kereskedelmi előírások alapján a kereskedő köteles az automatán nevét és székhelyét is feltüntetni. Az automata adóhatóságnál történő „regisztrációja” korábban igazgatási szolgáltatási díjköteles volt, azonban 2017. június 30-tól a díjfizetési kötelezettség megszűnt, a bejelentési kötelezettség viszont továbbra is fennáll.

2. A tevékenység felügyelete

Az automatát üzemeltető adózó adókötelezettségeinek teljesítését – az értékesítési formától függetlenül – eddig is az adóhatóság ellenőrizte, így e téren nincsen változás. Az

újdonságot az jelenti, hogy az automatáknak az új szabályozás szerint online módon adatot kell szolgáltatni az értékesítés szinte valamennyi adatáról, ami azonnal elérhető az adóhatóság számára. Az automaták működését az állami adó- és vámhatóság hírközlő eszköz és rendszer útján felügyeli. Ennek érdekében az automatákat egy ún. automata felügyeleti egységgel (a továbbiakban: AFE) kell ellátni, amely önállóan elkülöníthető zárt, elektronikus adattárolást és adatkommunikációt végez. Az AFE-ben tárolt adatokról az adózó rendszeresen adatszolgáltatást teljesít az állami adó- és vámhatóság részére, amely adatokat az állami adó- és vámhatóság kizárólag az adózók ellenőrzéséhez, ellenőrzésre történő kiválasztásához, törvényben meghatározott feladatai ellátásához használhat fel az adó megállapításához való jog elévülési idején belül. Az adatszolgáltatási kötelezettség 2017. június 30-tól terheli az üzemeltetőt, azonban bizonyos feltételek teljesülése esetén – amikről a későbbiekben szó lesz – átmenetileg mentesülhet az üzemeltető ennek teljesítése alól.

Az állami adó- és vámhatósághoz bejelentett és regisztrációs számmal rendelkező automaták AFE-val történő felszereléséhez az állam vissza nem térítendő támogatást nyújt. A támogatást az AFE értékesítésében és telepítésében közreműködő, továbbá felügyeleti szolgáltatást nyújtó felügyeleti szolgáltató igényelheti. A támogatás terhére a felügyeleti szolgáltatónak kedvezményt kell biztosítania az automata üzemeltetőjének részére, ami történhet az AFE értékesítésében és telepítésében való közreműködés során, továbbá a felügyeleti szolgáltatás nyújtásának keretében is. A támogatás mértéke AFE-nként százhuszezer forint, amely magában foglalja az AFE árát és a telepítéssel összefüggő valamennyi díjat és költséget. Ha az AFE ára, valamint a telepítéssel összefüggő valamennyi díj és költség együttes összege nem éri el a százhuszezer forintot, a fennmaradó rész a felügyeleti szolgáltatás díjára is elszámolható. A felügyeleti szolgáltató által a telepítéssel összefüggésben felszámított valamennyi díj és költség legfeljebb az AFE ára és a támogatás mértéke közötti különbözetnek megfelelő összeg lehet.

3. A felügyeleti szolgáltatás

Az automata AFE-val történő felszerelése és az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése érdekében az automata üzemeltetőjének szerződést kell kötnie egy felügyeleti szol-

gáltatóval. A felügyeleti szolgáltató a felügyeleti szolgáltatói tevékenység végzésre jogosult, engedéllyel rendelkező egyéni vállalkozó vagy gazdálkodó szervezet, amely az adatok rögzítésének és az adóhatóság felé történő szolgáltatásának technikai lebonyolítását végzi az AFE automatába történő beszerelésével és az automata működése során történő folyamatos működtetésével.

A felügyeleti szolgáltató tevékenység végzése hatósági engedélyhez kötött, amit Budapest Főváros Kormányhivatala engedélyez. Meg kell említeni egy speciális esetkört is, miszerint a Kormány jogosult rendeletben ideiglenes jelleggel – legfeljebb 2 éves időtartamban – ún. menedékes felügyeleti szolgáltatót kijelölni a felügyeleti szolgáltatói feladatok ellátására. Jelenleg felügyeleti szolgáltatói tevékenységet kizárólag a Magyar Posta Zrt. végez, mint menedékes felügyeleti szolgáltató. Így az automata adóhatóságnál történő „regisztrációját” követően az üzemeltetőnek a Magyar Postánál kell kezdeményeznie a felügyeleti szolgáltatói szerződés megkötését. Az automata üzemeltetője a felügyeleti szolgáltatói szerződés megkötésére vonatkozó igényét

- a) a menedékes felügyeleti szolgáltató általános szerződési feltételeinek elfogadásáról, valamint
- b) az üzemeltetési helyet rendelkezésre bocsátó személynek az automata üzemeltetési helyén történő elhelyezéséről szóló hozzájáruló nyilatkozata utólagos rendelkezésre bocsátásáról

szóló aláírt nyilatkozat két eredeti példányának átadásával jelentheti be a menedékes felügyeleti szolgáltatónak. Az elfogadó nyilatkozathoz mellékként csatolni kell az automaták azonosító adatait tartalmazó listát is. A menedékes felügyeleti szolgáltatóval kötött felügyeleti szolgáltatói szerződés az elfogadó nyilatkozat menedékes felügyeleti szolgáltató részéről történő átvétel elismerésével jön létre.

A Magyar Posta valamennyi 2.000 fő lakosságszám feletti településen ügyfélszolgálatot biztosít az automata üzemeltetők részére, így a szerződéseket kényelmesen, a legközelebbi postai szolgáltatóhelyen (kijelölt postahelyeken) adhatják le. A kijelölt posták országos listája a Magyar Posta honlapján (<https://www.posta.hu>) érhető el.

4. Mentésülés az adatszolgáltatási kötelezettség alól

Az üzemeltető 2017. december 1-ig mentesül az adatszolgáltatási kötelezettség alól, ha 2017. július 31. napjáig meg-

kötötte a felügyeleti szolgáltatói szerződést a felügyeleti szolgáltatóval. Emellett 2017. december 31-ig mentesül az üzemeltető az adatszolgáltatási kötelezettség alól abban az esetben is, ha valamennyi felügyeleti szolgáltató – jelenleg tehát a Magyar Posta – nyilatkozik arról, hogy az automata – az automata műszaki adottságai miatt – nem szerelhető fel AFE-val. Ennek megállapítása érdekében a felügyeleti szolgáltatói szerződés létrejöttét követően a menedékes felügyeleti szolgáltató haladéktalanul, de legkésőbb a felügyeleti szolgáltatói szerződés létrejöttét követő 45 napon belül elvégzi az automata AFE-val történő ellátására vonatkozó igény teljesíthetőségével kapcsolatos vizsgálatait, és e határidőn belül elektronikus úton nyilatkozik és értesíti az üzemeltetőt arról, hogy

- a) az igény teljesíthető,
- b) az igényt azért nem képes teljesíteni, mert az automatába – annak műszaki adottságai miatt – AFE nem szerelhető be. Az AFE-val fel nem szerelhető automata legkésőbb 2017. december 31-ig üzemeltethető.

5. A felügyeleti szolgáltatás tartalma

A felügyeleti szolgáltatói szerződés a felügyeleti szolgáltatás nyújtásáról a felügyeleti szolgáltató és az üzemeltető között jön létre, a szerződés általános szerződési feltételekből, valamint a felek döntése szerint egyedi szolgáltatási szerződésből áll. A felügyeleti szolgáltató minimális felügyeleti szolgáltatást végez, aminek tartalmát a jogszabály határozza meg. Minimális felügyeleti szolgáltatásnak minősül a következő szolgáltatások összessége:

- a) az adóhatósággal az adatkapcsolatot biztosító és az adattovábbítást megvalósító szolgáltatás biztosítása;
- b) a minimális felügyeleti szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötése, módosítása, megszüntetése;
- c) az AFE-től beérkező adózási adatok archiválása oly módon, hogy az a lenyomatképző algoritmusok biztonsági gyengülése ellen védett legyen, és az archiválás megfeleljen a hosszú távú megőrzésre alkalmas archiváló rendszer feltételeinek;
- d) a szolgáltatás szüneteltetése és visszaállítása melyet az üzemeltető bejelentéssel kezdeményez;

- e) az ügyfélszolgálat biztosítása az üzemeltető részére;
- f) az adatkapcsolat hibája esetén a szolgáltatáshoz kapcsolódó és a szolgáltató érdekkörébe tartozó technikai segítségnyújtás; és
- g) az Online Üzemeltetői Felület létrehozása és működtetése a minimális felügyeleti szolgáltatások, valamint az egyéb szolgáltatások támogatására.

A fentiekből is jól látszik, hogy a felügyeleti szolgáltató egyfajta közvetítő szerepet tölt be az automata – illetve annak üzemeltetője – és az adóhatóság között. Az automaták adóhatóság felé történő kommunikációja és adatszolgáltatása a felügyeleti szolgáltatón „keresztül” történik. Az AFE-nek alkalmasnak kell lennie az értékesítés, illetve az jogszabályban meghatározott egyéb események adatainak rögzítésére, tárolására és továbbítására a felügyeleti szolgáltató központjába annak érdekében, hogy ennek birtokában eleget tudjon tenni az adóhatóság felé történő adatszolgáltatási követelményeknek. Az automaták online adatszolgáltatása tehát annyiban eltér az online pénztárgéprendszer működésétől, hogy az AFE és az adóhatóság szervere közötti kommunikáció a felügyeleti szolgáltató rendszerén keresztül történik.

A felügyeleti szolgáltató tevékenysége nem korlátozódik az adattovábbítás biztosítására, hanem további feladatokat is ellát. Ezek közül talán a legfontosabb, hogy a felügyeleti szolgáltató köteles saját maga vagy az érdekkörében eljáró fél útján a szolgáltatási területén lévő AFE szervizelését biztosítani.

A felügyeleti szolgáltatás minimális tartalma hatósági árköteles, aminek mértéke AFE-enként legfeljebb 5000 Ft/hó, amely az általános forgalmi adót nem tartalmazza. A felügyeleti szolgáltató a minimális felügyeleti szolgáltatáson túl további tevékenység végzésére jogosult. Ilyen tevékenységnek minősül különösen az automata műszaki felügyelete, a készpénzmentes fizetési szolgáltatás biztosítása és a logisztikai tanácsadás és szolgáltatás nyújtása.

6. Az automata üzembe helyezése

Amennyiben az üzemeltetője „regisztrálta” az automatát az adóhatóságnál, valamint megkötötte a felügyeleti szolgáltatói szerződést, akkor üzembe helyezési kódot kell igényelnie az adóhatóságtól ahhoz, hogy a felügyeleti szolgáltató üzembe tudja helyezni az automatába épített AFE-t. Az üzembe helyezési kód kizárólag elektronikus úton, az erre a célra rendszeresített AFEKOD jelű adatlapon igényelhe-

tő. A kérelem benyújtását követően az állami adó- és vámhatóság a beérkezéstől számított 24 órán belül megküldi a bejelentő elektronikus tárhelyére az automata berendezés üzembe helyezéséhez szükséges üzembe helyezési kódot. Az üzemeltető köteles az üzembe helyezési kódot a felügyeleti szolgáltató részére átadni, aki elvégzi az AFE üzembe helyezését.

7. Fontosabb teendők összefoglalása

Élelmiszer-értékesítést kezelőszemélyzet nélkül végző automatából történő értékesítési tevékenység folytatásá-

hoz – az adózási tárgyú előírások teljesítése érdekében – az alábbiakról kell intézkedni:

1. az automatát „regisztrálni” kell az adóhatósághoz történő bejelentéssel,
2. felügyeleti szolgáltatói szerződést kell kötni egy felügyeleti szolgáltatóval,
3. üzembe helyezési kódot kell igényelni az adóhatóságtól az AFE üzembe helyezéséhez,
4. intézkedni kell az AFE üzembe helyezés iránt az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése érdekében.

DR. NAGY SÁNDOR